

Kiadóhivatal:

Kaposvár, Irányi D. u. 18.

Ide címzettétek az előfizetési pénzek.
Hirdetések és nyilatkozatoknak
közlönyeik.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre 8 kor.

Félévre 4.

Negyedévre 2.

Egyes áram ára: 20 fill.

SOMOGYI ÚJSÁG

Szerkesztőség:

Kaposvár, Irányi D. u. 18.

Ide küldendő a lap
szállási díját illető minden
közlemény.Bérmunkások kifizetése
másként nem fogadjuk el.Kéziratokat vissza
nem adunk.

MEGYEI ÉS HELYI-ERDEKŰ VEGYES TARTALMU HETILAP

A Kaposvári Iparoskör hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint egyszer: KEDDEN.

Felelős szerkesztő és kiadó: POór Sándor.

Az idealismus korunkban.

Irta: Dittler Ida Regina.

Nem a metaphysikai idealismust értem, hanem az erkölcsit, a mely csak önzéstelen alapelvekből fejlődhetik, melyet az ész a szívvvel egyetemben teremt meg, mely a szépért, a magasztosért hevül.

A Kant és Fichte erkölcsi philosophiáját megtaláljuk-e a társadalmunkban; át tudták-e ültetni a folyton haladó, tökéletesedő korunk gyakorlatába az idealismus nemesítő gyökereit? Mint a hogy a gyom felszívja a földből azt a táplálékot, mely a hasznos növénynek építene fel a testét: úgy sorvasztja, úgy rombolja le a magasztos idealismust korunk alatt járó materialismusa. Küzdve, elnyomva hogyan férközzék az egyes ember lelkébe, hogyan a nagy társadalomba! Sokszor gunyol üzenek az idealista em-

berből, mert rosszul, ferdén ítélnek meg; azt hiszik, a kiből idealismus van, az a gyakorlati életben félszeg, nem boldogul. Pedig csak az idealismussal telt lélek tudja a dolgait úgy elvégezni, a hogy az erkölcsi jellem legnemesebb törvényei megszabják; az idealistikus ember azt akarja, hogy minden cselekedete egy-egy ideál legyen. Az idealismus csak a tisztá és postulatuma és feltételezi a szív szeplőtlen erőit. A ki fonákul végzi az ész, a gondolkodás által megteremtett dolgokat; a ki kicsinyli az élet apró szükségleteit; abban nincs igazi idealismus, hanem csak annak a torzképe. Korunk önzése, kapzsisága még csak a realidealismust sem engedi zöld ágra vergődni, elnyomja azt is, hogy a szenvedély, az érzékiség, a nagyhatalmúság, dologtalanság uralkodhassanak. Mélyen alszik az idealismus és régen régen. Vajon mikor fog felébredni?!

Sok eszme fog születni s meg-

semmisülni, míg az idealismus diadalra jut. Az iskolában kellene érte küzdeni legelső sorban, mert az alapját letenni tulajdonképen csak ott s a szülői házból lehet. Azonban az anya jellemé a legfontosabb magvető. — Az ő jelleme és világnézése lesz a gyermek jellemének az alapja; mindenki csak a maga jellemét nevelheti bele a gyermekekbe. A gyermek, de még az ifju is, a nevelője agyával gondolkodik és utánozza azt, a mit otthon lát. A mai családban pedig — idegen az idealismus. A legtöbb anyában nincs intelligencia, ennél fogva nem tudja a jót a rossztól megkülönböztetni; jónak tartja azt, a mi önmagának hasznos. Ezt látja az ifju, ez a meggyőződés furakodik az ő lelkébe is s az idealismust kiűzi az ártatlan gyermekből. Azért tegyen meg az iskola mindent, hogy az ifjuban az eszményiséget kifejlessze. Van erre az iskolában elég alkalom: tele van eszménynyel a magyar irodalom a

TÁRGA.

Mesélek a Csunyanak.

— A Somogyi Újság eredeti tárczája. —

Erre mifelénk nagy lasan olvad a hó. Körösök körül hatalmas, komor hegyek vannak, a mikről csak úgy deltájban tud a nap lecsalni egy kis havat. Nálunk bizony — még elkél a melegség, a miről annyit álmodtam egykor... A meleg barátságos szobáról, a hol még a butorok is csupa melegséget lehelnek, — meg egy asszonyi kézzel, a mi lesimítja a honlokról a gondokat.

Édes kis Csunya...

Elmesélem az én változatos, epizódokban bővelkedő bohém-életemet, a miben annyi volt a kétségbeesés, a nyomor, a mosoly és a könny. Fagyasztó hidegség, csak olykor egy kis napfény.

Innét a meleg szobából valami jóleső nyugalommal beszél az ember azokról a napokról, a mikor még nem volt téli kabátom és nem volt meleg szobám.

Te még, Csunya, te még nem ismered a nyomort és a szívem hasadna meg, ha már esztelen tudnád meg, mi az a kenyér. Ha nem tudnád a magam becsületlen munkámból szerzett kenyérből vágnál nekem is

egy darabot; ha egyszer beköszöntene az a nap, a mikor a kályhánkba nem tudnák fát venni, — nem élnék túl.

Nem magam miatt. Nekem sokszor nem volt kenyérem; hányszor dideregtem éjszakákat át fűtetlen szobában, de akkor még nem vóltál Te...

Nem volt akkor még nekem Csunya...

Rettenetesen rongy trüpp volt az, a hol én kezdtem a pályámat.

Délután egy óra lehetett, mikor megérkeztem a kis városba, a hol a színes plakátok hirdették egy jól szervezett, saját zenekarral működő társulat bemutatkozó előadását.

Jól szervezett nem igen volt a társulat, mert csak tizenketten voltak összevissza. Ebben is benne volt a sugó, a ki az egyik felvonásban sugott, a másikban meg játszott. Az volt a Fixa ideája, hogy ő tenorista. Rettenetesen hamis, keppanhangja volt. Ha játszott, akkora direktor ült a sugólyukban.

Zenekar sem volt, csak egy rémítően hamis zongora. (A direktoré, a hihetetlen mozgólúti költség fejében elmaradt valahol), meg egy karmester, a ki mindig hölgyezigaretet szívott.

Éppen Gyurkovics leányokat próbálták, a mikor bekopogtattam a nagy terem ajtaján, a hol a színház volt.

Kijött egy borotvált arcú idegen, a

kinek bemutatkozván, elmondtam a szándékomat. Az idegen volt a titkár, de nem tudta az ember biztosan, hogy borotvált arca van-e, vagy kőszakáll. Nem igen tellett a titkár urnak a piperére — úgy látszik. Valami régi divatu ütött-kopott czilindere volt, a mi lehetett új korában fehér is, fekete is, mert már nagyon meghatározhatatlan színe volt.

Azt mondta, nem hiszi, hogy a direktor szerződött, mert nagy már a társulat. (Nem győzőttk instálom a kiadványt — a hogy az egyszeri cigány mondta.)

Aztán bevezetett a terembe. A direktor nagyon szívesen fogadott, és kevés szóval fölvetett a társulatába. Azt mondta:

— Ne féljen fiatal ember, csinálók én magából olyan komikus, a milyet nem látott nagy Magyarországon.

Komikus? belőlem, szent Isten! (Eszembe jutott Sondó Sándor, a ki szerelmes színész, a jó öreg Bercsényi Béla, a ki naturburot, Császár Imre, a ki bonvivant színész akart faragni belőlem és Ujházi Ede, a ki gyakran megtisztelt színész-növendék koromban az ő szokásos kifejezéssel, marha! — de azért szeretett. Sőt az őregnek az a tulajdonsága, hogy a kit permarha tituláz, azt szereti, mást utaz.)

Nagyon jól esett, a mint megtudtam, hogy a direktorom másodéves orvosnövendék korában szökött a színészethoz, mert hát én csak a hetedik gimnáziumból kerül-

történelem. Ha az ifju elég komoly, éretl, merithet ezekből sok idealismust; lelkesülhet, hevülhet ezek példáján is a szépért, jóért. De el nem muló, egész életre szóló idealismust csak az ideálokért lángoló tanár, az ideális lelku anya olthat az emberbe. Fejlesztetni kell a növendék művészi érzékét, a tanár maga is művészi módon véggezze szent dolgát. Öntsön minden tanítási tárgyba idealismust, a mely az ismerettel együtt megtelepedjék a zsenge lélekben. Az anyáknak és a tanároknak okvetlenül érintkezniök kellene legalább egyszer havonként, a mikor felolvasások, vitakozások által lehetne a nevelési fogalmakat tisztázni. A tanítás-nevelés csak akkor lesz eszményi, ha tanár és szülő karöltve és igaz szeretettel végzik magasztos feladatukat.

Az idealismus fejlődése teljesen megváltoztatná a mai megdöbbenő, az igazságot, a méltányosságot háttérbe szorító világnézetet; az nemesítene a társadalom szívét, gondolkodását. Mennyivel boldogabbak volnának az emberek, ha nem furakodnék közéjük az aljasságig alacsonyuló önzés; mennyire megédesítene az életüket a barátság! Nem nyugodtabban élnének az emberek, ha nem önzés, de tiszta szeretet volna a világ mozgatója, ha humánusan törődnének a más bajával és jóleső örömmel szemlélnék a szerencsését. A jó szív első sorban önmagát boldogítaná.

De anyagiás korunkban az irigység ütötte fel tanyáját Mindenki csak magára gondol, a másét is magáénak szeretné megkaparítani, nem törődik azzal, hogy gondot, fájdalmat okoz másnak. A kor küzdelme elfogulttá teszi ítéletében, csak materiális szempontból tud ítélni. Igaz, hogy egyes embereknek iszonyu harcot kell vívni

az étellel; — de hát ezt is nem az emberek okozzák! Bántják, tépik egymást, az áldozat pedig — szenved. A sok félművelt és műveletlen ember elbizakodottsága, másnak alaptalanul, jogtalanul való elítélése, a bajai iránt tanusított közömbösség korunk hű prototypusa. Vajjon mit hoz a XX. század? — Fokozza tán a secessiot, szaporítja a szellemi miásmákat, még ferdébbé teszi a társadalom felfogását? — Reméljük, hogy az a kevés munkás ember majd utat tör tudományban, művészetben, erkölcsben az idealismushoz.

Minden ember életcélja a boldogulás, mindenki keresi az ahhoz szükséges eszközöket, az oda vezető utat. És felhasználja amaz eszközöket, melyek kínálkoznak, válogatás nélkül, csak a célhoz vezetessenek. Mindenki vágyódik az után, a mi neki jó, möhön tör utána, a más fájdalmát kicsinyli, semmibe sem veszi s az ő subjektív ítéletével nem veszi észre, hogy az erkölcsi jellem nem így kívánja. Az idealistikus ember tárgyilagos az ítéletében: a mi neki rosszul esik, attól embertársát is megkíméli.

Az emberek érintkezése is nagyrészt idealizmus nélkül való. Szinte elszomorító, ha az együtt mulató nők csoportjain végigtekintünk. A banális témák még hagyján, de azok a rosszakaratauk! A társalgásuk alapja a spártaiak e szálló igéje: szabad lopni, csak rajta ne kapjanak. Lop is ilyenkor a nő lelke — idót s mocskolja a más becsületét. Pedig a spártaiakban sok volt az idealismus.

A mi korunk nem elég okos, hogy idealistikus lehessen s ép azért nem becsüli meg, a mit meg kellene becsülnie. Sokszor a legközönségesebb lélek hódolatot vár az igaz embertől csak azért, mert az ő selejtes, képze-

lődő eszejárása talál erre valami félszeg okot. A művelt, az egészségesen gondolkodó ember kész örömmel hódol az érdemnek.

A legborzasztóbb az, hogy manapság a házasságból is hiányzik az idealismus. Az ifju nehezen veszi magára a családi gondokat, mert nincs meg az az eszmény, mely a családost élet terheit édeséssé tegye. A nő meg alig várja, hogy férjhez mehessen, fél, hogy vén leány marad. Nem kell neki ideális szeretet, csak férj, a ki dolgozzék érte, a ki nevet, társadalmi állást biztosítson neki. S azért alig van boldog házasság. A nő nem tudja a tűzhelyt eléggé bemelegíteni, mert nem önfeláldozó szeretet fűzi a férjéhez, hanem hiuság, önzés. A nőnek most nem szentség a családja; a legtöbb azt hiszi, hogy csak ő érte van a család, a férjnek csak az legyen a főgondja, hogy őt kényeztesse, szórakoztassa. Hej, pedig mennyivel boldogabb volna a nő, ha a férje boldogítása volna a főcélja!

De ehhez a nő legtisztább szeretete volna a főfeltétel. Igen, de akkor nem szabadna számítnak lennie! A házassulandóknak csak úgy kellene egybekelniök, ha teljesen ismerik egymást, ha meg vannak róla győződve, hogy rokon a gondolkodásuk, rokon a lelkük, szóval: tisztán látják, hogy egymásnak valók. Az ilyen házastársak közt nem volna félreértés. Mert ha a férfit az élet gondjai megviselik, ha az élet küzdelmei lehangolttá teszik, akkor a nemesszívű nő kutálná a bánat okát, felderítené a férjét, alkalmazkodnék a lelkületéhez. Az össze nem illő házastársaknál a szeretet helyébe a civódás kerül s megronlja a családi boldogságot. A kunyhótól a legfelsőbb társadalmi rétegekig nem idealismus köti a férfit a nőhöz, csak

tem ide, a hol alaposan elbuktatott a mathesis-professzorom.

Azalatt, míg a direktorral beszélgettem — a színpadon Gyurkovics lányokat próbáltak.

Horkay Feri a komikus játszta, mert ő neki volt még a legelegánsabb ruhája... Azt hiszem, ez elég.

Sándorffy főhadnagyot egy kezdő gyerek kreálta, a ki nagyon szép fiu volt, de olyan buta, hogy minden második beszédébe belemászott.

Miczi egy rettenetesen kifosztott hölgy alakította, a kinél eszembe jutott, hogy bármennyire tagadta is Gyurkovicsné ő nagysága a leányai életkorát, — de Miczi negyvenéves még sem lehetett.

Szóval gyönyörű volt az esteli előadás.

A komikus olyan figurát csinált Horkay Feriből, hogy a karzati közönség nem fogott ki a kaczagásból. (Szent Isten, hova jutott a vidéki gentry — sóhajtottam magamban.)

Sándorffy főhadnagy ur rettenetesen drukkolt. Elannyira, hogy mikor bejött a második felvonásban a teraszra, megbolított, és ettől kezdve összebeszélhet hetet-havat.

A titkár ur játszta Gidát. Nem borotválkozott még estére sem, úgy nézett ki, mint egy vén francia rué. Csak az mutatta, hogy Gidát játszta, mert nem ragasztott bajszot.

Az utolsó felvonásban vagy harmincz percznyi szünetet tartottak, mert nem volt cigány, a ki Horkaynak meg Radványi ezredesnek muzsikáljon. Nagy váratlra előkerítettek egy rongyos primást és egy még rongyosabb kontrást. Az ő művészi játékkuk mellett ropta Horkay komikus ur a szülő — tánczát olyan reszketősen, mintha a hideg rázta volna.

II.

Most látom csak, hogy milyen gyalázatos volt már a előadás is. De akkor még nagyon sok volt bennem a gyerekes rajongás, a mi miatt nem láttam a színpadon mást, mint a fényt, hogy a kulizsák mögött mi van arra nem voltam képes gondolni sem.

És azóta meannyire elkopott bennem a gyerekes rajongás. Szeretem a színpadot minden csöpp véremmel és szent előttem a deszkája.

Ott künn a folyosón előadás után összegyűlt az egész trupp a pénztárasztalnál. Még akkor nem tudtam, hogy mit várnak.

A következő napon már én is szorongtam és szemérmesen felvettem a huzkrajczár ostalékomat, a mi éppen elegendő arra, hogy az ember éhen haljon.

De azért úgy tele volt a szívem rajongással, a dicsőség, a fény csábító lidérczei annyira megbabonáztak, hogy nem cseréltem volna egy miniszteri tanácsossal.

Előadás után jutott csak eszembe, hogy még nincs lakásom.

Szent Isten — hova menjek ebben az idegen városban — töprengtem magamban.

Künn hideg őszi éjszaka volt. Nagy csöndesség űlt már a városkán. Erősen őszszuhutam a kis őszi felöltömet, a mi olyan fölsimerhetetlen színné volt, mint a titkár ur kalapja.

Akkor, először, megszálalt valami sírósgondolat.

Mért is cseréltem fel az én otthonomat ezzel a nyomorúsággal, most nyugodtan pihennék az én kis szobámban a puha ágyban.

Szinte dideregtem a nagy hővösségben, meg éhes is voltam. Nehány hatos lapult meg a zsebemben, a mi még megmaradt abból a pénzből, a mit az én szegény, jó apám csusztatott a kezembe a bucsuzásnál.

— Nem költöttem el, mert akkor mit eszem holnap, — gondoltam magamban.

De annyira fájtam már, az éhség is annyira erőt vett rajtam, hogy bementem egy kis kormcsába.

Piszkos, szegényes kutyángató volt. A mint ott ettem (füstölt turót és emlékszem még a könnyeim is kicsordult, a hogy ettem), egyszerre csak odajön hozzám egy alak. Rongyos volt az egész ember.

— Ah, úgy látom új kollegát kiáltott. Kedves fiatal barátom, tartsuk meg a felavatást! —

igen-igen ritkán látunk eszményi házasságot.

Szinte felkavarta a társadalom egyes köréit az a néhány u. n. »mesalliance«, mely az utolsó években a legelőbbkelő rétegekből kivált. Pedig ezt a legjobb jelnek kellene venni, mert ott, amaz irányadó körökben — dereng-e téren az idealismus; meghonosítják a fennkölt gondolkodásukat, a műveltek, a hatalmasak.

Mert mi az a »mesalliance«? A mostani felfogás azt mondja, hogy két oly embernek az egyesülése, a kik rangban, vagyonban, vallásban, korban különböznek egymástól. Pedig nem úgy van! Mesalliance-ban az oly emberek élnek, a kiknek a lelke nem illik össze, a kik nem tudnak egyenlően gondolkodni, kik nem tudják egymást megérteni, kik nem tudnak egymáshoz alkalmazkodni. Nagy-Napoleonnak a hatalmas Ferencz császár leánya nem tudta pótolni azt a tisztá, önzetlen szeretetet, a melyet Josephine-nel veszített. Göthe és Torquato Tasso magasztalják a fennkölt szellemű idősebb nőnek a fiatalab férfiúra való jótékony hatását. Csak egyetlen kapocs teremthet boldog házasságot: a lélekrokonság. Adja az ég Ura, hogy már a közel jövőben erre alapsza a társadalom a családi boldogságot!

Hogy most nincs tere az idealismuskának, nincs hatása, annak a nő az oka. Ha belőle nem hiányoznék, a férfiban is megvolna. A sejtjesz lelkű, a materiális gondolkodású nő nem tudja az idealismust a gyermekbe belenevelni; az ifjúból pedig, a kinek

a romlatlan lelke tele van a legeszményibb gondolatokkal, kiüzi szóval és példával. Valamely hatalmas, átalakító áramlat kellene, hogy a nő megváltozzék, mert a nő volna leginkább hivatva az idealismus megtelepítésére.

A kaposvári bérkocsisok. Alig van olyan ember városunkban, akinek, ha egyszer bérkocsira volt szüksége, panaszkodni ne legyen kénytelen a kaposvári bérkocsisok zsarolása, esetleg szemtelenkedése miatt. Van ugyan a kaposvári bérkocsisok között egy-kettő, — kik szegény emberek levén maguk betárgyalják a rendet, nem tolakodnak az esetleg jelentkező, kocsit kereső egyének elé, hanem tisztelettel megvárják míg őket valaki fölfogadja. Ezek azután lehetőleg, tisztelettel be is tartják az eléjük szabott rendeleteket.

De annál inkább reá viszik azután azok a bérkocsis tulajdonosok, akik kocsisok által gyakorolják mesterségüket.

Nincs aki ezeknek parancsolhasson, kocsisaink a szokásos díjért 2—3-szor magasabb díszet számíttanak annak aki rájuk szorul; ha azután az illető megfizeti jó nekik, ha pedig megfizetni nem hajlandó, kap tőlük gorombaságot, pimaszságot eleget.

De hogy is ne!

Hiszen senki sem néz utánuk. A díj-jegyzék kocsijukba kifüggesztve nincs, dacára a rendeletnek. Így azt követelnek utólagosan, amit akarnak, a közönség nagy része pedig hagyja magát pumpolni.

Ha valahol a bérkocsis elesteledik, és jó volna — biztonság szempontjából, — a kocsis lámpa, ha lámpa van is a kocsi, de abban gyertya ugyan soha sincsen. Pedig hát a rendelet szerint, este mindig tartoznának lámpát gyújtani kocsijukban, miután azonban ezt tőlük a rendőrség nem csak hogy nem követeli, sőt ezért nem is szól, csak agában sincsen meggyújtani lámpáikat; vagy azokba csak gyertyát is tenni.

Megesett már akár hányszor az is, hogy a bérkocsis megtagadta a szolgáltatást, azon kijelentéssel, hogy »elvagyok foglalva«; hanem azért ott állott még sokkal több ideig, mint a mely idő alatt a kívánt fuvarozást megtehette volna. Mert hát tudta, hogy az illető, ki őt felszólította, nem ad többet, mint ami jár, nem hagyja magát megpumpolni, így azután inkább várakozott egy balekra, mint szolgálatba álljon.

Kérve kérjük a kapitányi hivatalt, hogy nézzen egyszer már utánuk kissé és adandó alkalommal, — a mely alkalom pedig nem fog soká magára várni — büntesse őket oly szigorúan, hogy elmenjen a kedvük a zsarolástól és rendtelenségtől.

A kaposvári m. kir. pénzügyigazgatóság becses figyelmét pedig szintén bátrák vagyunk föl hívni ezekre a szipolyokra, hogy a kereseti adó kiszabásánál vegye tekintetbe ezeket az egyéneket, — neveikkel, a hozzájuk beérkezett panaszok alapján szívesen szolgálunk, — és ne az egyforma sablon szerű kivételt alkalmazza, hanem legyenek ezek megadóztatva a nagy közönségtől kiszorított érzések figyelembe vételével.

Vége a közönséget saját érdekében ezennel felhívjuk, hogy jogos panaszainak mindig szívesen adunk helyet, lapunk hasábjain.

H I R E K.

— **Előfizetési felhívás.** Tisztelettel figyelmeztetjük t. előfizetőinket, hogy kiknek előfizetésük lejárt, azt megújítani szívesek legyenek, nehogy

a lap küldésében akadályok merüljenek fel.

Tisztelettel. A kiadóhivatal.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter, a somogy megyei tankerület önálló vezetésével már előzőleg megbízva volt dr. Gulyás Ferencz segédtanfelügyelőt, ezen tankerület kir. tanfelügyelőjévé nevezte ki.

— **Jótékonyaság.** Bittó István drávafoki nagybirtokos, a szigetvári polgári iskola részére 200 koronát adományozott és egyszerszámú kötelező ígéretet tett, hogy jövőben — öt éven keresztül, minden évben újabb 40 koronát fog adni a fenti célnak. Szigetvár képviselői testülete, a nemes lelkű adakozónak jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott. Midőn mi is, a nagy érdemű közönség tudomására hozzuk a német tettet, öhajljuk, hogy a jó példamentől több követőre találjon vármegyénk vagyonos osztályának.

— **Erdőégés.** Mint fonyódi levelezőnk értesít, folyó hó 3-án, a délelőtti órákban Fonyódon a déli vasút vonala mellett elterülő szép kis fenyves erdő, — eddig ismeretlen okból kigyulladt és mintegy 14 $\frac{1}{2}$ holdnyi területen leégett. Nem csak a tulajdonos kára, ez, hanem rosszul esik mindenkinek, aki az amúgy is kopár somogyi balatonpart szépítését szívén viseli.

— **Rablógyilkosság.** Lakics János szíllakos tyukász, f. évi március hó 31-én, az általa összedetett tyuk és tojás árúkkal a szántódi vasútállomáson, a tyukász gardának elszámolván, az attól kapott, mintegy 1000 koronát tevő összeggel ballagott kocsiján vissza, haza felé. Kocsisát bele fektette a tojás szállító hordóba, azon célból, hogy miután második napon neki kell ébren lenni és a lovakat hajtani, aludja ki magát. Midőn a Kapóly község határában levő »madrasi« erdőben a dombra fölértek, az erdőből egy fegyveres ember, — kinek egész feje egy kendővel be volt kötve és csak a szeméinél volt a kendő kivágva, kezei pedig erősen bekormozva voltak — utjokat állotta, és midőn Lakics János a kocsival megállott, tőle pénzt követelte azon kijelentéssel, hogy ha oda nem adja azonnal, hát lelövi. Lakics vonakodott a pénzt oda adni, mire a rabló közvetlen közelről, söréttel fölbőlte, úgy, hogy az egész löveg fejébe ment és rögtön halált okozott. Erre rákiáltott a hordóban levő kocsisra és föl szólította, hogy azonnal jöjjön elő, szedje ki a halott Lakics sebéből a pénzt és dobja le a földre, a mit a kocsis a fenyegetésekre még is tett. A rabló a pénzt föl szedte és az erdő sűrűjében elmenekült. Két czigány szintén tanúja volt a véres rablógyilkosságnak, s mintegy 100 lépés távolságról nézték; sőt állítólag kérték is a rablót, hogy ne ölje meg Lakicsot, hiszen az jó ember. A rabló azonban rájuk fogta fegyverét és agyonlövésével fenyegette őket, ha nem távoznak; mire azok azután elmenekültek. A vizsgálat ezen ügyben folyik; s mint értesülünk, már a csendőrség nyomon is van; és pedig állítólag a műveltebb osztályhoz tartozó egyen van gyanúsítva; ezen gyanút megerősíti az a körülmény is, hogy a rablógyilkos kezét bekormozta, nehogy az árulója lehessen társadalmi állásának. A meggyilkolt szerencsétlen Lakics Jánost nagy részvét mellett temették el Andocs községben, hova a kocsis a gyilkosság után kocsijával bevitte a meggyilkoltat.

— **Földrengés.** Az április hó 4-ik napján az ország déli vidékén volt földrengés állítólag Csurgón is észlelték. A eseményt úgy éjféli után egy óra tájon, hallható moraj kísérte; kárt azonban semmi tekintetben nem okozott.

— **Előléptetés.** Bécsi Mártont a kaposvári áll. főgimnázium egyik legképzettebb

Szóval egy félóra alatt eluszoit az én pár hatosom, és mag nem volt lakásom.

Az én kollégám pedig már oly részeg volt, mint egy ágyú. Ugy kellett támogatnom.

Hazavezettem. A város végén lakott a feleségével, a ki mint a kolléga mondta, szívesen szívesen.

Azt gondoltam magamban, majd csak elhúzódom valahol az éjszaka. De ő nem eresztett el, belém kapaszkodott, és bevitt.

A konyhában egy csinos asszonyka főzte a vacsorát és nagyon örült a jöttünknek.

En illendően kezelt csókoltam neki, és ettől a perctől roppant szívélyesen beszélgetett.

Megvacsoráltam és mivel nem akartak elbocsátani, hát a konyhában vetett az asszonyka ágynak. A szobában ők is alig fértek meg.

Sokáig nem bírtam elaludni. Eszembe jutott valaki, a ki ha látta volna a nyomorúságomat, megzakált volna a lelke.

Az édes anyám...

III.

Másnap megtudtam, hogy az én kollégám nem szíves, hanem színlaposító, az ifiaszony pedig a direktor szakácsnéja volt.

Fél évig voltam annál a truppnál (egy keszerve öröklét volt az, majd amikor elmesélem neked a többi Csunynám).

De nem mertem elmondani soha senkinek, hogy én kezdőkoromban, kezét csókoltam a direktorom szakácsnéjának.

(Folytatom.)

(K—cs.)

lanárát a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minister VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába léptette elő. Gratulálunk a rég megérdemelt kinttintetéshez.

— **Új hitelszövetkezet.** Hetes községben legújabbban »hitelszövetkezet« alakult. Elnökévé annak megteremtőjét, Somssich László grófot választották meg. Hogy az elnökke megválasztott Somssich László gróf nem hiába fáradozott, eléggé igazolja az a körülmény, hogy a hitelszövetkezet megalakulása után pár nap alatt már több mint 200 drb üzlet részvény jegyzetett. Valójában jól esik, midőn tapasztaljuk, hogy az olyan vagyonos főurak, minő Somssich László gróf, a nép felségélyezése és vagyonosodása érdekében fáradozik. A magyarok Istene jutalmazza meg érte.

— **Az igazságügyi palota Kaposvárott.** A kaposvári igazságügyi palota létesítése egy, úgy a jogkereső közönség, valamint Kaposvár rdt. város jól fölfogott érdekéből, igen nevezetesen lépéssel haladtott elő. Az igazságügyi ministerium ugyanis, a már előbb megszerzett és a vármegyeház tözsomzedságában levő ugynevezett »Központ« felé telket elcsereit Kaposvár rdt. város közönségével egy másik telekért, mely a »megyes« telkek között van. A város 30.000 koronát fizetett felül a cserére. A cserével a város közönsége a város közepén, egy igen értékes telket nyert; végre, valahára pedig beteljesül az a régi óhajlás is, hogy az igazságügyi kormány Kaposvárott egy díszes palotát építtet.

GSARNOK.

Temető.

A mult soká kísértett, e rém;
De elhantolta az idő.
Mi vagy te mostan szomorú lény?
Bolyongó, néma temető.

Szíved legkedvesebb halottja
Az édes, büszke ifjuság;
A mult göröngyét arra ontja —
Oh, fel hogyan támasztanád!

És halva fekszik bus szívedbe
A lángoló vágy, szerelem;
Többé nem várod már epedve
A lánykát nyári éjjelen.

Lelkednek a becsvágy se drága
És elrepült onnét a hit;
Reményeidnek száraz ága
Hullatja hervadt lombjait.

Dorcsónyi Tihamér.

A hideglelés.

Még ma is él, ha meg nem halt híres
K. városában tekintetes Viskiházy Mátyás
János Ferencz ur, aki praedikátumainak
ilyetén hátul viselésén kívül számos egye-
sületnek, hivatalnak, társaságnak és szövet-
kezetnek viselte pártoló, alapító s a jó ég
tudja miféle bizottsági tagságait tisztessé-
gel, körmegeledésre; ezeken kívül pedig
az ősi város árvaügye is ő reá lévén bízva,
föltehető, hogy Viskiházy Mátyás János
Ferencz ur nem volt ama bizonyos legyek
űtőgetője saját becses lábszáran, hanem
igen is derék, szorgalmazó, tekintélyes ur-
ember, akinek pár száz holdnyi földi javai-
hoz csak egy kis előről való praedikátum
lett volna szükséges, hogy hivatalosan ne-
mes is legyen.

Már nem tudom egész bizonyosan,
hogy az árvaügyeknél is mint elnök avagy
űlők szerepelt-e, annyi azonban áll, hogy

a városházánál árvaügyekben dolgozott, s
ismerőseim nem is egyszer évődtek vele,
hogy az árva ügyein kívül az özvegyek
javainak előmozdításán is erősen fáradozott.

Ily féle állítást azonban Matyi bácsi
rosszakaratu ráfogásnak deklarált s erélye-
sen kikérte magának a fogalmak illetőn
összezavarását. Ő mindenekelőtt gyöngéd
szívű emberbarát, aki ép ez okból határozta
el magát élete végétig özvegyen maradni,
nehogy egykoron népes családjá elvonja őt
legszentebb kötelességeinek teljesítésétől.

És voltaképen mi különös is lett volna
abban, ha Matyi bácsinak voltak vala ő-
meretségei némely özvegyekkel, azért ő
csak úgy szerette a neveletlen árvaikat,
mint ahogyan rajtok kívül csak még — az
asztaltársaságokat. Ez oldalról tehát telje-
sen meg lehettek nyugodva a kedélyek,
ellenben nagy megdöbbenést kellett, hogy
Matyi bácsi lemond valamennyi tiszteletbeli
tagságairól és elnökségeiről. Hasztalan volt
minden rábeszélés és deputáció, az öreg
nem lehetett kapacitálni, úgy hogy a
»Mindent a szegényekért« című asztaltár-
saság csakhamar be is adta a kulcsot.

És e nevezetesen ténynek egy árván
maradt kis leány-rokona volt az oka. A
szegénykénk anyja hosszas betegskedés
után most halt meg, nem hagyva egyebet
hátra, mint egy levelet, melyben kéri
gyermekszereitéről híres, rokonát, venné
pártfogásába az ő kis áróját.

Az öreg ur azonnal utra kelt s pár
nap mulva már magával hozta a kis Etel-
kát, azzal az elhatározással, hogy leendő
életét minél kellemesebbé fogja tenni.

Nem is volt a leánykának olyan ki-
vánsága, amit az öreg nem teljesített volna.

Igy mult az idő, de az öreg ur élete
sorjában mi sem változott, csupán a kis
árva nőtt, széppült évről-évre; már-már
fiatal emberek is kezdték kerülgetni a házat,
de bizony ezeket az ábrándos s kissé hi-
deg természetű leány semmibe se vette s
regényes gondolatokkal zsúfolt fejcskője
inkább holmi földöntuli lovagokkal bibe-
lődött.

Matyi bácsi azonban sokkal jobban
szerette volna, ha az ő Etelkája faképnél
hagyja lovagjait és a szomszéd Kerekes
Bertalan udvarlását fogadja el, aki gazdag
és világlátott iparos volt. De hát hiába,
most már késő volt kiverni a leány fejéből
a regényes gondolatokat, melyek mintegy
természetes folyományai voltak annak a hely-
telen nevelési rendszernek és annak a ferde
viszonynak, mely a Matyi bácsi életmódja
s a leány gondolatvilága között létezett.

Mint telivér agglégény azt hitte, hogy
tökéletesen eleget tett emberbaráti buzgal-
mának akkor, midőn a gyermeket örökbe
fogadta, annak nevelését rábízta a taní-
tókra, ő maga pedig szorgalmasan eljárt a
»Fehér denevéres«, hol a hajnal órákig
mulatott barátáival. Ilyenkor aztán gyakran
megesett, hogy virágos kedélyhangulatban
térven haza, Etelkát még ott találta a zong-
gora vagy könyvei mellett. Szólni azonban
sohasem mert a leányának, legfeljebb a
gazdasasszonyának tett szemrehányásokat,
miért hagyja oly sokáig fenn Etelkát. Több
se kellett! A vén gazdasasszonynak csak
ugy pörgött a nyelve: hogyan is kíván-
hatja a tekintetes ur, hogy ő parancsoljon
a kisasszonynak, meg aztán mit is csinál-
jon a szegényke, csak nem társaloghat
vele, a tudatlan öreg asszonynyal, aki a
libakon és káposzta savanyításán kívül
egyéből sem tud beszélni. Bizony ilyen
körülmények között úgy segít magán a jó
lélek, hogy neki ül a zongorának vagy a
könyveknek, s addig játszik vagy olvas,
míg végre kimerülten egy űtőhelyében
elalszik.

Matyi bácsi tágra nyílt szemekkel
hallgatta gazdasasszonyát, s elhatározta, hogy
nem megy többé a »Fehér denevéres«,
hanem igenis itthon fog űlni az ő Etelká-
jával. Egyáltalán másképp fogja ő beren-

dezni életét, sőt a hivatalától is leköszön,
hogy a nappalt is mellette tölthesse. Estére
kelve azonban Matyi bácsi mást gondolt s
megint csak elment a korcsmába, hol illő
komolysággal fejtegette, hogy bár családi
körülményei akként alakultak, hogy neki
otthon kellene űlnie, mégis, engedve a
mindenfelől nyilvánuló óhajlásnak, egy da-
rabig még megmarad a köz- és asztali
ügyek vezetésénél.

Matyi bácsi ezen, isten tudja már
hányszori kijelentését a társaság lelkes
örömmel fogadta; egyebekben maradt min-
den a régiben.

Történt azonban, hogy Etelka egy-
szerre csak nagyon megbetegedett, úgy,
hogy a teljesen kétségbeesett Matyi bácsi
komolyan aggodni kezdett, hogy ennek
még a halál is lehet a vége. Jaj, miért is
nem vigyázott jobban a leányra, aki bizo-
nyosan nagyon meghűtötte magát.

Lelkendezve hívatta egyik orvost a
másik után, kétségbeesve kérdezősködve,
nem hal-e meg a leány.

— Persze, hogy nem — mondták
az orvosok — hiszen az egész baj nem
egyéb, mint makacs meghűlés, amely azon-
ban nem veszedelem s pár nap mulva
tökéletesen el fog múlni.

De Matyi bácsi legkevésbé sem
nyugodott meg, s most már éjt-napot egygyé
tett, hogy a kedves beteg árva körül
leheszen. E válságos napok alatt tanulta
megismerni, hogy mije ő neki ez a leány,
aki nélkül most már egész élete csupa
hasztalanság volna, s nem győzött elég
szemrehányást tenni magának, amiért volt
szíve a kedves gyermeket annyira magára
hagyni. De vádolta legfőképpen valamennyi
asztaltársaságot és megfogadta — de most
már igazán — hogy soha feléjük se megy.
Hogy pedig ezen fogadalmának nagyobb
foganatja legyen, nyomban megszerkesztette
a mindenféle elnökségekről, örökös tisztelet-
beli és bizottsági tagságokról való szent és
visszavonhatlan lemondását a nagy mérge-
sen alá kanyarintván nevét, kívánta, hogy
az írat azonnal rendeltetési helyére jusson.

Időközben Etelka fölépült, s eddigi
szokásától eltérőleg kérte az öreg gazdas-
szonyt, engedné meg neki, hogy egyben-
másban segítségére legyen, mert ezután
ám ő akár gazdasasszonykodni, mely kijelen-
tesen Borecs néni annyira csudálkozott,
hogy szinte beleszédült s első ijedségében
csak a levesmérő-kanalat tudta a leány
kezébe nyomni, s aztán hanyatt-homlok
futott gazdájáért, hogy ez is saját szemel-
vel és füleivel győződjék meg a csudáról.

Etelka pedig ép oly szakértelemmel
kezelte a kanalat, mint akár a zongorát, s
e perozben jó ösztöne megsugta neki, hogy
azzal okoz bátyjának legnagyobb örömet,
ha szakítva szentimentális gondolataival, a
regényolvasás és klimpirozás helyett a sok-
kal prózaibb, de annál hasznosabb házi
dolgozat fogja kulturálni, mi a nyakas,
rég magyar szokásoktól el nem térő Matyi
bácsi temperamentumával határozottan
jobbban megegyeztet, mint Beethoven leg-
remekebb symphoniái.

Számításában nem is esáfordott s
mikor Matyi bácsinak déiben feltárlta a
saját főtte ebédét, az öreg majd ki ugrott
a bőréből s örömenél most már csak az
lett volna nagyobb, ha a derék Kerekes
Bertalan is chetett volna velük egy talból.

Pár évvel ezután egy kis társaság űlt
együtt Kerekes Bertalan csinos korijében
egy dúsan megterített asztalnál. Az asztal-
főn, mint kiérdemült asztaltársasági elnök
most is az öreg Matyi bácsi űlt, éppen
nagyban magyarázgatva a vármegye ügyel-
báját, alig véve észre a fiatal, egészségtől
dúzadó, gyönyörű asszonyka serény kinál-
gatását.

— Egyék már, kedves Matyi bácsi
ebből az almából. Tudja, ez éppen olyan,
mint amit akkor főstem, mikor a betegsé-

gomból felépültem, s amelyről azóta mindig azt tartja Matyi bácsi, hogy abba a paradicsombeli almák valamelyikéből kellett belekerülni.

Matyi bácsi szeretteljesen pillantott Etelkára, majd felkiáltott:

— Sohse hittem volna, hogy egy kis almás leves meg egy kis betegség ilyen jóra fordítson mindenkét.

Közzgazdaság.

A szója babra vonatkozó termelési adatok

Van egy proteinban nagyon gazdag hüvelyes veteményünk, a melyről kevesen bírnak tudomással, de a melyről ha egyszer termelési kísérletek eszközöltek valahol, annak további termelésével nem szívesen hagyunk fel, sőt még jobban felkarolják. E növény: a szója bab. Termelésére vonatkozólag a következő adatokat közölhetjük: művelésének északi határa körülbelül Buzsák és a szőlővel, de nálunk csak a mérsékelt klíma alatt terem meg biztosan. Körépkörülttségű, jó minőségű vályogtalaj, továbbá vályog marga, homokos marga s televényes homok, igényeinek legjobban megfelelnek már csak azért is, mert ilyenekben érése gyorsabban megy végbe. Igen hálás a phosphorfrágyázás iránt, melyet superfoszfát alakjában adunk. Wollny szerint televényes meszes homoktalajon, a kénsavas káli alkalmasság után úgy menynységileg, mint minőségileg a legjobb eredményt kaphatjuk.

Vetjük tavasszal és pedig vagy sorvető géppel 30—40 czm. sortávolságra, vagy úgy, hogy a földet hossz és keresztirányban megvonalozzán 40 czm. távolságban. a metszési pontokon készített fészkekbe egy-két magot helyezünk el. A kat. földankénti magszükséglet a vetés különböző módjaihoz képest 20—40 kgr. Kedvező klímával bíró vidékeken vethetünk már március végén, de azért nagyon sietni nem kell, mert minél hamarabb vetünk, annál kevesebb mag szokott kikelni. Általában legjobb vetési idő az április közepétől május elejéig tartó.

Ápolásának első munkája a ritkítás, mely azon célból történik, hogy a meg hagyandó egy erőteljes növény minél nagyobb meghozamot adjon. Ritkítás után a talaj állapotához képest egy-két kapálás adandó, s nyirkosabb talaj és klimatikus viszonyok között esetleg föl is töltögethető.

Aratási módja könnyebb a talajon a nyírás, vagyis a növénynek gyökereitől való kitépése nehezebb talajokon pedig a késsel való vágás. Kaszával bajos aratni, mert a szója a föld felszíne felett sok hüvelyt érlel, melyeket a kasza elvágná. Úgyelni kell arra, hogy szárazon takarítsák be, mert gyorsan melegszik és penészedik; ugyanazért a cséplést is idejekorán kell végezni, s a kicséplést magot szelős helyen minél vékonyabb rétegben széttergetni.

A termés holdanként 10—15 hectoliter átlag 72 kg. súlytal. Magjának etetése teljes marhánál, a tejmenység emelésére s a minőség javulására jótékonyan hat.

133.

tlkr. 901.

Póthirdetmény.

A kaposvári kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, miszerint dr. Stein Már kaposvári lakos végrehajtónak Kovács István és Kovács János végrehajtást szenvedettek elleni 60 korona és jár. iránti végrehajtási ügyében 5951/900. sz. a kibocsátott árverési hirdetményben a kisasszondi községben, kisasszondi 63. sz. tjkben végrehajtást szenvedettek tulajdonául felvett II. 49. hrsz. 89. sz. ház, udvar

és kerttel és 52. hrsz. kert telki bérlettel ingatlan 945 korona kikültési árban Kisasszond közsé házához 1901. évi április 22-ik napjának délelőtti 10 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. t.-cz. 107. §. alapján Babocsai Ignác csatlakozott végrehajtató érdekében is 126 kor. 66 fill. tőkekövetelése s járulékal kielégítése végett megtartatni fog.

Kaposvár, 1901. január 31-én.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.

JANKÓ,

kir. törvénzéki bíró.

Hirdetmény.

Alulírott tisztelettel jelentem a t. közönségnek, hogy a

Léderer-féle

kőszénbányák vezérképviselőségét Kaposvárott sikerült elnyernem.

Ez által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a nagyérdemű közönségnek, különösen pedig a

cséplőgép,- téglagyár,- és gőzmalom tulajdonosoknak igen jó minőségű és olcsó tüzelési anyaggal szolgálhatok.

Árak:

1. Darabos fűtő barna szén a kapronczai vasutállomásnál bevagonírozva egy vaggón (100 mmázsa) 80 korona. Ugyan az Kaposvárott házhoz szállítva métermázsánként 1 kor. 60 fill.

2. Másodrendű koczka fűtő barna szén ugyan ottan bevagonírozva egy vaggón (100 mmázsa) 70 korona.

3. Dió barna szén, cséplőgép,- téglagyár,- és gőzmalom tulajdonosoknak igen ajánlatos; kapronczai állomáson bevagonírozva vagonja (100 mmázsa) 60 korona.

Midőn a jó és pontos kiszolgálásért teljes felelősséget vállalom, üzletemet a nagyérdemű fogyasztó közönség szíves pártfogásába ajánlva maradok

Kaposvárott, 1900. évben

tisztelettel

Klauber Ignác,

a LÉDERER féle kőszénbányák.
Dunántuli kerületi vezérképviselője.

A magy. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

gőzcséplő-készleteit, szalmakaszalókat,

MILLENNIUM

legújabb szerkezetű

5—10

fűkaszálo-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit,

továbbá: a szab. oszlr. magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lóerejű gőzcséplő-készleteit, Sack rendszerű, acélöntesű ekéfével ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Első magyar általános biztosító-társaság Budapeston

BEVÉTELEK
KIADÁSOK I. Tűz- és szállítvány- jég- és betörés-biztosítási üzlet. - Negyvenharmadik évi származó 1900. január 1-től december 31-ig

	korona	fl.	korona	fl.		korona	fl.	korona	fl.
I. Tűzbiztosítás					I. Tűzbiztosítás				
Az 1899. évről áthozott készpénz díjtartalék	4.000,000	—			Az 1899. évről áthozott készpénz díjtartalék	4.000,000	—		
A viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	—	—			A viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	—	—		
Tűzbiztosítások után bevett készpénzdíjak és díjváltók	12.743,392	80			Tűzbiztosítások után bevett készpénzdíjak és díjváltók	12.743,392	80		
levonva: törlesztett díjak	1.838,94	265			levonva: törlesztett díjak	1.838,94	265		
viszontbiztosítási díjak	—	—			viszontbiztosítási díjak	—	—		
és díjváltások	4.080,391	91	5.464,334	46	és díjváltások	4.080,391	91	5.464,334	46
	7.279,058	84				7.279,058	84		
Az 1899. évben függőben maradt károk tartaléka	258,746	07	11.531,804	41	Az 1899. évben függőben maradt károk tartaléka	258,746	07	11.531,804	41
II. Szállítványbiztosítás					II. Szállítványbiztosítás				
Az 1899. évről áthozott készpénz díjtartalék	50,000	—			Az 1899. évről áthozott készpénz díjtartalék	50,000	—		
A viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	—	—			A viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	—	—		
Szállítványbiztosítások után bevett készpénzdíjak	941,181	60			Szállítványbiztosítások után bevett készpénzdíjak	941,181	60		
levonva: törlesztett díjak	42,597	01			levonva: törlesztett díjak	42,597	01		
viszontbiztosítási díjak	688,733	9	730,170	10	viszontbiztosítási díjak	688,733	9	730,170	10
	210,411	50				210,411	50		
Az 1899. évben függőben maradt károk tartaléka	107,999	07	800,510	57	Az 1899. évben függőben maradt károk tartaléka	107,999	07	800,510	57
III. Jégbiztosítás					III. Jégbiztosítás				
Jégbiztosítások után bevett készpénzdíjak	2.738,164	09			Jégbiztosítások után bevett készpénzdíjak	2.738,164	09		
levonva: törlesztett díjak	398,387	92			levonva: törlesztett díjak	398,387	92		
viszontbiztosítási díjak	2.178,298	80	2.569,880	72	viszontbiztosítási díjak	2.178,298	80	2.569,880	72
	1.163,277	36				1.163,277	36		
Az 1899. évben függőben maradt károk tartaléka	16,780	47	1.180,097	84	Az 1899. évben függőben maradt károk tartaléka	16,780	47	1.180,097	84
IV. Betörésbiztosítás					IV. Betörésbiztosítás				
Az 1899. évről áthozott készpénz díjtartalék	20,000	—			Az 1899. évről áthozott készpénz díjtartalék	20,000	—		
A viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	—	—			A viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	—	—		
Betörésbiztosítások után bevett készpénzdíjak és díjváltók	85,610	48			Betörésbiztosítások után bevett készpénzdíjak és díjváltók	85,610	48		
levonva: törlesztett díjak	12,395	84			levonva: törlesztett díjak	12,395	84		
viszontbiztosítási díjak	24,571	31	36,967	15	viszontbiztosítási díjak	24,571	31	36,967	15
	2,800	—	51,148	33		2,800	—	51,148	33
Az 1899. évben függőben maradt károk tartaléka	—	—	—	—	Az 1899. évben függőben maradt károk tartaléka	—	—	—	—
V. Egyéb bevételek					V. Egyéb bevételek				
Szelvény-, takarékpénztári, váltó- és egyéb kamatok	444,478	94			Szelvény-, takarékpénztári, váltó- és egyéb kamatok	444,478	94		
Társasági házak tiszta jövedelme	52,820	15	497,299	09	Társasági házak tiszta jövedelme	52,820	15	497,299	09
	15,627,765	28				15,627,765	28		

VAGYON. Mérlegszámla 1900. december 31-én.

	korona	fl.		korona	fl.
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak és bankoknál	7.174,492	58	Résztvényalapítók teljesen befizetett 2000/egészrészvény a 1000 forint és teljesen befizetett 2000 fél részvény a 500 forint	6.000,000	—
2016,000 kor. n. é. Magyar földhit. int. 4%-os talaj-avítási és szab. záloglevél a 90-90 = 1.824,480 kor. — fl.	—	—	Társasági tartaléktőke	6.000,000	—
304,000 kor. n. é. Magyar földhit. int. 4%-os záloglevél a 92-92 = 739,680 —	—	—	A Magyar földhitelintézet által, a birtokunkban lévő záloglevelek után megterhelést átküldöztetett összeg tartalékba helyesve	1.481,000	—
750,000 kor. n. é. Magyar királyi 4%-os korona-jár. a 92-92 = 697,125 —	—	—	Külön tartalék	7,478	06
480,000 kor. n. é. Egyesült budapesti fővárosi takp. 4%-os záloglevél a 98-98 = 455,700 —	—	—	Tűzbiztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	4.000,000	kor. — fl.
62,800 Kor. n. é. Magyar királyi 3 1/2%-os korona-jár. a 84-84 = 52,752 —	—	—	Szállítványbiztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	50,000	—
5,000 korona n. é. Othon- írók és hírlapírók köre 4%-os kötvények a 100-100 = 5,000 —	—	—	Betörésbiztosítási készpénzdíj tartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	30,000	—
7955 drb. Magyar-irancia bizt. társ. részv. a 300- = 1.591,000 —	—	—	Tűzbiztosítási függő károk tartaléka	282,046	78
1209 drb. Bécsi biztosító társ. részv. a 340- = 411,060 —	—	—	Szállítványbiztosítási függő károk tartaléka	92,514	29
997 drb. Hazai ált. bizt. társ. elsőbbs. részv. a 200- = 199,400 —	—	—	Jégbiztosítási függő károk tartaléka	21,197	61
A fenti értékpapírok stb. után az év végéig esedékes kamatok	58,908	23	Betörésbizt. függő károk tartaléka	2,438	88
	6.085,106	23	Különböző hitelezők	846,852	64
Lezártított, visszaszámított és egyéb váltók	452,788	08	Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	8,389	—
Társasági házak	1,430,000	—	Első magyar általános biztosító társaság "Lévy-alap"	181,339	10
Erzsébeti házak kölcsöntörlesztési számlái	730,000	—	Első magyar általános biztosító társaság "Egredővona alapítvány"	63,686	91
Különböző adók:	—	—	Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja	1,001,889	04
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél	1,980,442	45	Ormszék Vilmos-alap	20,084	58
b) Maradványok idegen biztosító intézeteknél és átlomestri tétel	1,591,441	10	Életbiztosítási osztály folyó számlán	144,088	80
Jégbiztosítási osztály folyó számlán	849,331	66	1900. évi nyereség	43,537	28
Betörésbiztosítási osztály folyó számlán	3,779	51		20,276,892	39
Központi pénzkészlet	99,515	92			
	20,276,892	28			

KIADÁSOK. II. Életbiztosítási üzlet. Harmincznyolcadik évi származó 1900. január 1-től december 31-ig.

	korona	fl.		korona	fl.
Törlesztett kötvények díja	883,539	76	A múlt évből áthozott díjtartalék	69,787,645	14
Visszaváltott kötvényekért	1,280,778	28	A Nemzeti baleset biztosító részvénytársaságtól viszontbiztosításba átvett díjtartalék	626,296	92
Halálesetek után kifizetett kárösszeg	2,586,539	46	Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után	870,899	70
Lejáró kiadásaitól tőkékért	3,324,823	48	az előbbi években kiállított kötvények után	10,579,345	67
Kiházasait biztosítóknál baleset következt. díjvisszatérít.	84,253	85	a biztosított tőke emelésére fordított nyeresmények	57,573	68
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka	573,802	21	Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka	—	—
Függőben levő kiházasaitól tőkék tartaléka	608,909	42	Múlt évi függőben volt kiházasaitól tőkék tartaléka	—	—
Érvényesítésekért	294,198	82	Névtékek	—	—
Visszontbiztosítási díjak	254,334	26	Kamatjövdelem	—	—
Bélyegeikért	219,294	76			
Irodai bér, postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költs.	559,237	11			
Tisztviselők	231,595	34			
Jövedelmi adó	22,192	72			
Orvosi díjakért	118,823	61			
Szerzési és díjbehajtatási költségek	1,088,276	05			
Kiszorított biztosítások tartaléka	22,000	—			
Behajthatatlan tartozások leírása	32,448	28			
Díjtartalék az év végén	73,011,711	45			
1900. évi nyereség	1,047,054	23			
	86,190,804	04			

VAGYON. Mérlegszámla 1900. december 31-én.

	korona	fl.		korona	fl.
Értékpapírok	63,017,691	kor. 54 fl. ugyanis	Díjtartalék	74,555,858	kor. 05 fl.
514,000 kor. n. é. magyar kir. 4%-os koronajár. 92 kor. 95 fl. l. l. l.	477,768	—	levonva a viszontbiztosítási díjtartalékot	1,543,941	60 fl.
67,400 magyar kir. 4%-os aranyj. 117 kor. 60 fl. l. l. l.	79,282	40	Biztosítási alap	770,289	28
12,452,600 magy. földhitelintézet 4%-os záloglevelek 92 koronával	11,456,392	—	Kiházasaitól tőkék nyeresége	861,317	60
14,397,600 magy. földhit. 4%-os talaj-av. és szab. zálogl. 90 kor. 50 fl.	13,029,828	—	Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka	573,802	21
4,826,600 magy. földhitelint. 4%-os korona-zálogl. 91 koronával	3,937,306	—	Függőben levő kiházasaitól tőkék tartaléka	608,909	42
3,880,600 pesti magy. keresk. bank 4%-os záloglevelek 98 koronával	3,562,458	—	Törlési csoportok számlája	184,909	39
2,65,400 pesti m. kereskedelmi bank 4 1/2%-os zálogl. 98 kor.-val	64,092	—	Előre fizetett díjak 1901-1903. évekre	8,160	93
136,000 pesti m. ker. bank 4 1/2%-os kőcs. kötv. 100 koronával	136,000	—	Fel nem vett nyeresmények 1899. évről	636	10
9,182,000 kisbirt. orsz. földhitelint. 4 1/2%-os zálogl. 98 kor. 50 fl. l. l.	179,270	—	Kiszorított biztosítások tartaléka	22,000	—
128,000 kisbirtokosok orsz. földhitelint. 5%-os zálogl. 100 kor.-val	188,000	—	Visszontbiztosító intézetek és mások követelése	27,670	86
600,000 m. takarékp. közp. jelzálogb. 4 1/2%-os zálogl. 98 kor. 50 fl. l. l.	591,000	—	1900. évi nyereség	1,047,054	23
624,000 magy. orsz. közp. takarékp. 4 1/2%-os zálogl. 98 kor. 50 fl. l. l.	614,640	—			
1,970,000 egyesült budapesti főv. takarékp. 4%-os zálogl. 98 kor.-val	1,832,100	—			
8,000 egyes. budap. főv. tak. 4 1/2%-os záloglevelek 99 koronával	7,920	—			
200,000 belvárosi takarékpénztár 4 1/2%-os záloglevelek 99 koronával	198,000	—			
28,000 pesti hazai első takarékp. egyes. 4%-os záloglev. 94 kor.-val	26,820	—			
58,800 magy. jelz. hitelb. 4%-os nyer. kőcs. kötv. 116 kor. 50 fl. l. l.	68,502	—			
Magy. jelzálog-hitelbank 4%-os kölcsön 6 drb. nyer.-jegye 28 kor. 50 fl. l. l.	141	—			
546,000 kor. n. é. magyar jelz. hitelbank 4 1/2%-os zálogl. 98 kor. 25 fl. l. l.	536,445	—			
4,907,000 Budapest fővárosi 4 1/2%-os kőcs. kötv. 97 kor. 50 fl. l. l.	4,785,105	—			
424,800 Bpest főv. 4%-os kor.-kölcsön-kötvények 90 kor. 50 fl. l. l.	354,444	—			
2,829,000 m. kir. Államv. ezüst-kőcs. 4 1/2%-os kötv. 100 koronával	2,829,000	—			
700,900 m. kir. Államv. arany-kőcs. 4 1/2%-os kötv. 120 koronával	840,000	—			
193,400 m. k. keleti vas. Államk. 5%-os aranykötv. 119 kor. 40 fl. l. l.	230,919	60			
726,000 m. kir. 4%-os földterhermentesít. kötv. 92 kor. 25 fl. l. l.	668,812	50			
18,476,000 m. k. italmér. jogk. találati 4 1/2%-os kötv. 99 kor. 25 fl. l. l.	18,374,930	—			
Beosztottak bér- és lakás-ajándékai vasúti els. kötvény	1,782,177	06			
500,000 kor. n. é. triest-parenzoi h. é. v. 4%-os elsőbbségi kötv. 90 kor.-val	475,000	—			
275,600 kor. n. é. egyes. Államad. 4 1/2%-os papírj. (magy.-nov. lej.) 95 k. 50 fl.	271,466	—			
200,000 egy. Államad. 4 1/2%-os papírj. (feb.-aug.) 95 k. 50 f.	197,000	—			
90,000 osztrák 4%-os koronajár. 98 kor. 75 fl. l. l.	88,875	—			
530,740 Lira elvez. 5%-os járadék és kamatai	473,892	48			
Törlési csoportok értékpapírai: 182,000 kor. n. é. magyar kir. italmérési jogk. találati 4 1/2%-os kötvények 99 kor. 25 fl. l. l.	181,280	50			
1900-ban esedékes kamatok	350,490	53			
Jelzálog-kölcsönök	2,948,810	44			
Kötvény-kölcsönök	8,297,028	—			
Visszontbizt. kötvény-kölcsönök	11,252	92			
A központi tartozása folyó számlán	144,868	80			
Vezér- és főigazgatók és mások tartozásai	2,375,962	18			
	77,110,844	48			

Készítette: Kacsavinsky János, életrajzi és könyvtári igazgató. Budapest, 1900. december 31-én. Az igazgatóság: Ormszék Vilmos, gróf Zichy Nándor, Szende Károly, aligazgató. Készítette: Kacsavinsky János, életrajzi és könyvtári igazgató. Budapest, 1900. március 20-án. A felügyelő-bizottság: Burchard-Belaváry Konrad, Majos József, László Zsigmond, Németh Titus, Bárányvári Gyula.

